הכנסת

מרכז המחקר והמידע

אלימות כלפי נשים -

ריכוז נתונים לשנת 2015

כתיבה: שלי מזרחי סימון

אישור: שרון סופר, ראש צוות בכירה

י׳ בכסלו תשע״ו

22 בנובמבר 2015

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל׳: 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

תמצית

מסמך זה מוגש לוועדה לקידום מעמד האישה לקראת ציון **היום הבין-לאומי למאבק באלימות נגד נשים, שיצוין ב-25 בנובמבר**. במסמך מוצגים, בין היתר, נתונים מגופים שונים אודות מקרי האלימות שהתרחשו בשנים האחרונות כנגד נשים ובכלל זה רצח נשים, אלימות במשפחה ועבריינות מין. כמו כן, מפורטות תוכניות שונות לטיפול ושיקום הנפגעת וכן תוכניות לטיפול בפוגע. בין הגופים האמורים; משטרת ישראל, שירות בתי-הסוהר, הנהלת בתי המשפט, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הבריאות, משרד העלייה והקליטה ואיגוד מרכזי הסיוע לנפגעי ולנפגעות תקיפה מינית. **יודגש כי נתונים אלה אינם מלמדים על כלל היקף התופעה שכן קיים תת-דיווח בנוגע לעברות אלו. כך לדוגמה, על-פי מדד האלימות הלאומי שפורסם במרס 2014 שיעור הדיווח למשטרה על עבירות מין נמוך משמעותית ועומד על כ-6%.**[1] יצוין כי מסמך זה מהווה עדכון שנתי של מסמכי מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא שנכתבו בשנים האחרונות.[2]

מהמסמך עולים, בין היתר, הממצאים הבאים:

- **על פי נתוני משטרת ישראל, במהלך השנים 2013-2015 (ינואר עד אוקטובר כולל) נרצחו בישראל 72 נשים. כ-80% מהנשים הנרצחות נרצחו בשל היותן נשים (על-ידי בני זוגן, על רקע משפחתי וסכסוך משפחתי ועל רקע רומנטי); כמחציתן (34) נרצחו על-ידי בני זוגן וכרבע על רקע משפחתי וסכסוך משפחתי (18). יותר משליש מהנשים הנרצחות הן נשים ערביות (26) וכ-21% עולות (10 יוצאות חבר העמים וחמש יוצאות אתיופיה). יצוין כי מסוף חודש אוקטובר 2015 ועד למועד סגירת המסמך דווח בתקשורת כי נשים נוספות נרצחו. לגבי שתיים מהן קיים במשטרה חשד שנרצחו על-ידי בני זוגן.**

- על פי נתוני משטרת ישראל, **בשנת 2015 (ינואר-אוקטובר כולל) נרצחו 22 נשים מתוכן 8 נשים על-ידי בני זוגן** (שלוש נשים הן עולות ממדינות חבר העמים ואישה אחת יוצאת אתיופיה), **ו-5 נשים אשר ידוע למשטרה בוודאות כי הן נרצחו על רקע משפחתי וסכסוך משפחתי. למעלה משליש מכלל הנשים שנרצחו בשנה זו הן ערביות (8) וכשליש הן עולות (5 יוצאות חבר העמים ו-2 יוצאות אתיופיה). כאמור, מסוף חודש אוקטובר ועד למועד סגירת המסמך דווח בתקשורת כי נרצחו נשים נוספות, כאשר לגבי שתיים מהן קיים במשטרה חשד שנרצחו על-ידי בני זוגן.**

- **בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 נפתחו במשטרת ישראל 19,100 תיקים בגין תלונות על אלימות במשפחה, מהם 12,333 תיקים (65%) בגין תלונות נשים**. בכל שנת 2014 נפתחו בסה"כ 22,123 תיקים בגין תלונות על אלימות במשפחה, מהן 14,288 (65%) היו של נשים. מהנתונים עולה כי כ-70% מהמתלוננות הן יהודיות וכ-30% הן בנות דתות אחרות. כמו כן, כרבע מהתלונות הוגשו על ידי עולות חדשות (22%); כ-17% מהן היו של יוצאות חבר העמים וכ-4% מהן היו של יוצאות אתיופיה. כ-60% מהתיקים שנפתחו בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 בגין כלל התלונות אודות אלימות במשפחה נגנזו, בין היתר, בשל חוסר עניין לציבור, בשל חוסר ראיות או מאחר והעבריין לא נודע (11,430).

- מקרב התיקים שנפתחו בגין תלונות נשים על אלימות במשפחה בחודשים ינואר-אוקטובר 2015; 6,519 תיקים נפתחו בגין עבירות נגד גוף ובכלל זה תקיפה, חבלה גופנית חמורה וכדומה (כ-54%), 2,124 תיקים

---

[1] המשרד לביטחון פנים, אגף מדיניות ותכנון אסטרטגי – מחלקת מחקר, מדד אלימות לאומי, פברואר2014.

[2] ראו לדוגמה: שלי מזרחי סימון, "אלימות כלפי נשים – ריכוז נתונים לשנת 2014", מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 23 בנובמבר 2014; יובל בוגייסקי, "אלימות כלפי נשים – ריכוז נתונים לשנת 2103", מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 25 בנובמבר 2013; שלי מזרחי, "אלימות כלפי נשים – ריכוז נתונים לשנת 2012", מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 22 בנובמבר 2012; אורלי אלמגור לוטן, "אלימות כלפי נשים – ריכוז נתונים לשנת 2011", מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 24 בנובמבר 2011.

נפתחו בגין עבירות כלפי רכוש (18%), 267 תיקים נפתחו בגין עבירות מין ו-24 תיקים נפתחו בגין עבירות נגד אדם דוגמת רצח, ניסיון רצח והריגה.

- **בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 נפתחו במשטרת ישראל 3,727 תיקים בגין תלונות על עבירות מין נגד נשים; בכ-56% מהם הנפגעת בגירה ובכ-43% תיקים הנפגעת קטינה.** בכל שנת 2014 נפתחו בסה"כ 4,096 תיקים בגין תלונות על עבירות מין נגד נשים, בהם שיעור דומה לגיל הנפגעת (בגירה/קטינה). **מבין התיקים שנפתחו בשנת 2015 בגין עבירות מין כלפי אישה 267 תיקים היו בגין עבירות מין בתוך המשפחה. מחצית מהתיקים בגין עבירות מין כלפי אישה נפתחו בגין מעשה מגונה בכוח.**

- לפי נתוני הנהלת בתי-המשפט, **בחודשים ינואר-ספטמבר 2015 התקבלו בבתי-המשפט 6,462 בקשות למתן צווי הגנה מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה, מהן נדחו כ-10% והשאר התקבלו או שנסגרו ללא דחיה** (לדוגמה בפשרה בין הצדדים).

- בבתי-הסוהר כלואים כיום **2,493 אסירים ועצורים המסווגים כאסירי אלימות במשפחה.** (לרבות עבירות אלימות כלפי ילדים); 1,777 אסירים ו-716 עצורים שטרם נגזר דינם. 97% מהאסירים והעצורים המסווגים כאסירי אלימות במשפחה הם גברים (2,412). **כ-56% מאסירי האלימות במשפחה והעצורים הם יהודים וכ-33% הם ערבים-מוסלמים. כ-55% מרצים מאסר של חמש שנים או פחות. יותר מ-70% מאסירי האלימות במשפחה מצויים במאסרים חוזרים; 30% במאסר שישי או יותר.**

- **בבתי-הסוהר כלואים כיום 930 אסירים בגין עבירות מין, כ-71% מהם יהודים וכ-29% בני דתות אחרות** (21% מוגדרים ערבים-מוסלמים). **כ-45% מהאסירים הכלואים בגין עבירות מין מרצים מאסר של עשר שנים או יותר. לכמחצית מהאסירים (56%) השפוטים על עבירות מין זהו מאסר חוזר.**

- **367 מהאסירים הכלואים בגין עבירות מין כלואים בגין גילוי עריות (כ-39%), מתוכם 77% הם יהודים (284), והיתר – בני דתות אחרות (83). למעלה ממחצית (57%) מכלל האסירים הכלואים בגין גילוי עריות מרצים מאסר של עשר שנים ומעלה** (209 אסירים).

- בשירות בתי-הסוהר פועלות מספר תוכניות **טיפול באסירי אלימות במשפחה**: טיפול פרטני על ידי עובדים סוציאליים באגף; קבוצות טיפוליות קצרות מועד הכוללות כ-15 מפגשים; שתי מחלקות לטיפול באלימות במשפחה אשר כוללות 94 מקומות והטיפול בהן אורך כשנה. **בשנת 2014 התקיימו 63 קבוצות טיפוליות קצרות מועד בהן השתתפו 860 אסירי אלימות במשפחה.** כמו כן, **במהלך שנת 2014 שהו בשתי המחלקות לטיפול באסירי אלימות במשפחה 117 אסירים.**

- **שירות בתי הסוהר מפעיל** מספר תוכניות **לטיפול באסירים הכלואים בגין עבירות מין**: קבוצות פסיכו-חינוכיות קצרות מועד, קבוצות ייעודיות לעבריינים מין ושלוש מחלקות לטיפול בעבריינים מין. מספר האסירים אשר שולבו בכלל הטיפולים בשנת 2014 עומד על כ-290 אסירים.

- **בשנת 2014 טופלו ב-90 המרכזים לטיפול באלימות במשפחה שמפעיל משרד הרווחה והשירותים החברתיים 10,477 משפחות שכללו 12,024 מטופלים; 63% נשים (7,562), 24% גברים (2,915), 13% ילדים (1,547).** 19% מהמשפחות שטופלו היו של עולים, מתוכן כ-47% היו של יוצאי חבר העמים, כ-35% היו של יוצאי אתיופיה. 14% מכלל המשפחות שטופלו במרכזים לטיפול באלימות במשפחה היו מהמגזר הערבי.

- **בשנת 2014 שהו ב-14 המקלטים לנשים מוכות המתוקצבים על-ידי משרד הרווחה והשירותים החברתיים 755 נשים ועמן 1,085 ילדים.** 55% מהנשים ששהו במקלטים היו נשים מהמגזר הערבי, 17% היו נשים דתיות וחרדיות, 16% יוצאות אתיופיה ו-10% ממדינות ברית המועצות.

- **בשנת 2014 דווחו במערכת הבריאות 5,055 מקרים של אלימות במשפחה ותקיפה מינית של נשים או נערות. דיווחים אלו נאספו מבתי החולים, קופות החולים ותחנות טיפת חלב – תחנות לבריאות המשפחה.** סיבות הפגיעה השכיחות ביותר היו התעללות פיזית והתעללות נפשית. **הנשים הפגיעות ביותר ביחס לחלקן באוכלוסייה הן קטינות בנות 13-18 ונשים מעל גיל 65.**

- **בשנת 2014 התקבלו במרכזי הסיוע לנפגעי ולנפגעות תקיפה מינית 8,938 פניות חדשות, מהן כ-84% מנשים. כ-60% מהפונים שגילם ידוע היו קטינים בעת הפגיעה בהם.** סיבת הפנייה השכיחה ביותר בקרב כלל הפונים היתה אונס וניסיון לאונס. כרבע מהפניות עליהן דווחה זהות התוקף, הפוגע הוא הורה או בן משפחה.

- בחודש ספטמבר 2014 הוחלט על **הקמת תת-וועדה לאלימות במשפחה**. על פי ההחלטה, תת-הוועדה תכלול בין היתר נציגים ממשרד הרווחה ומהמשרד לביטחון פנים ויעמוד בראשה המשנה למנכ"ל המשרד לביטחון פנים. על תת-הוועדה הוטל, בין היתר, למפות את כלל נקודות החולשה במשרדים והגופים העוסקים בטיפול בנושא ולהציג תכנית עבודה משותפת לכלל הגורמים. בחודש יולי 2015 התקיים דיון בוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בו הוצגו מסקנות הביניים של תת-הוועדה. כחלק מסיכום הדיון דרשה הוועדה כי בסוף חודש אוקטובר יוצגו המסקנות הסופיות. **בתשובת המשרד לביטחון פנים למרכז המחקר והמידע של הכנסת נמסר כי ממצאי תת-הוועדה לאלימות במשפחה יוצגו בפני הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי של הכנסת ב-23 בנובמבר 2015.**

1. רצח נשים[3]

הנתונים אודות רצח נשים התקבלו ממשטרת ישראל לשנים 2013-2015 (ינואר עד אוקטובר כולל). עם זאת יש לסייג ולציין כי למעט מקרי רצח של נשים בידי בן זוגן, סיווג מקרי הרצח נעשה על-פי מניעים אותם מזינים החוקרים בשלב הראשוני של החקירה. ייתכן כי במקרים מסוימים המניע השתנה במהלך החקירה אך לא עודכן. כמו כן, ייתכנו מקרים בודדים בהם האישה מתה כעבור פרק זמן מסוים מניסיון ביצוע הרצח אך הדבר לא עודכן בקרב המטה האחראי על שליפת הנתונים ולכן התיק לא נספר כמקרה רצח. בדיון בוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי ציינו נציגי המשטרה כי נעשית בחינה מחדש של אופן איסוף הנתונים אודות רצח נשים וקיימת כוונה להעביר את המעקב אחר מקרי רצח של כלל הנשים בדגש על רצח נשים במשפחה תחת ניהול מדור נפגעי עבירה.[4]

על פי נתוני משטרת ישראל, במהלך השנים 2013-2015 (ינואר עד אוקטובר כולל) נרצחו בישראל 72 נשים. כ-80% מהנשים הנרצחות נרצחו בשל היותן נשים (על-ידי בני זוגן, על רקע משפחתי וסכסוך משפחתי ועל רקע רומנטי). כמחציתן (34) נרצחו על-ידי בני זוגן וכרבע על רקע משפחתי וסכסוך משפחתי (18). יותר משליש מהנשים הנרצחות הן נשים ערביות (26) וכ-21% עולות (10 יוצאות חבר העמים וחמש יוצאות אתיופיה). יצוין כי שיעור הנשים הערביות וכן שיעור הנשים העולות בקרב הנשים הנרצחות גבוה משיעורן באוכלוסייה. לוח 1 ולוח 2 שלהלן מלמדים על התפלגות מקרי הרצח של נשים בשנים 2013-2015 (ינואר עד אוקטובר כולל) לפי מניע ולפי מגזר. **יצוין כי מסוף חודש אוקטובר ועד למועד סגירת המסמך דווח בתקשורת כי נרצחו נשים נוספות. לגבי שתיים מהן קיים במשטרה חשד שנרצחו על-ידי בני זוגן.**

---

[3] שלמה כספי, מדור סיוע חקירתי, האגף לחקירות ולמודיעין, משטרת ישראל, מכתב, 16 בנובמבר 2015; הנ"ל, שיחת טלפון, 17 בנובמבר 2015.

[4] הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, פרוטוקול מס' 21, "רצח נשים ע"י בני זוגן - דיווח בעקבות גל מקרי הרצח האחרונים", 12 באוקטובר 2015.

לוח מס' 1 – רצח נשים על-פי מניע, 2013-2015 (ינואר עד אוקטובר כולל)

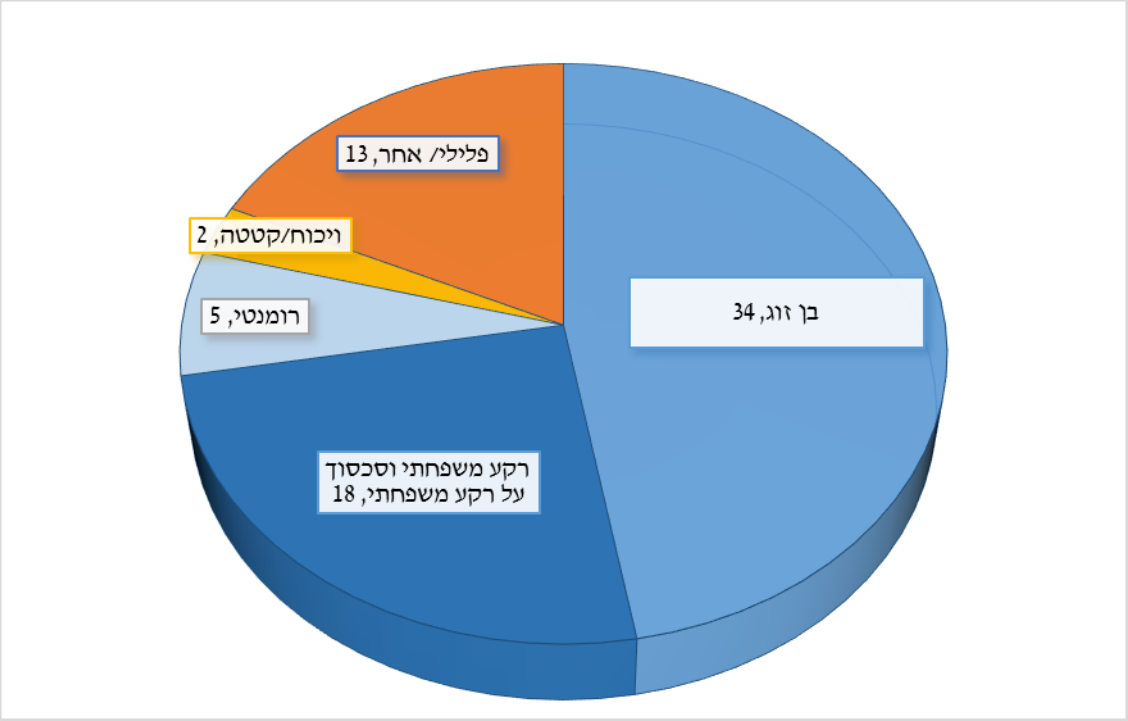

לוח מס' 2 – רצח נשים על-פי מגזר, 2013-2015 (ינואר עד אוקטובר כולל)

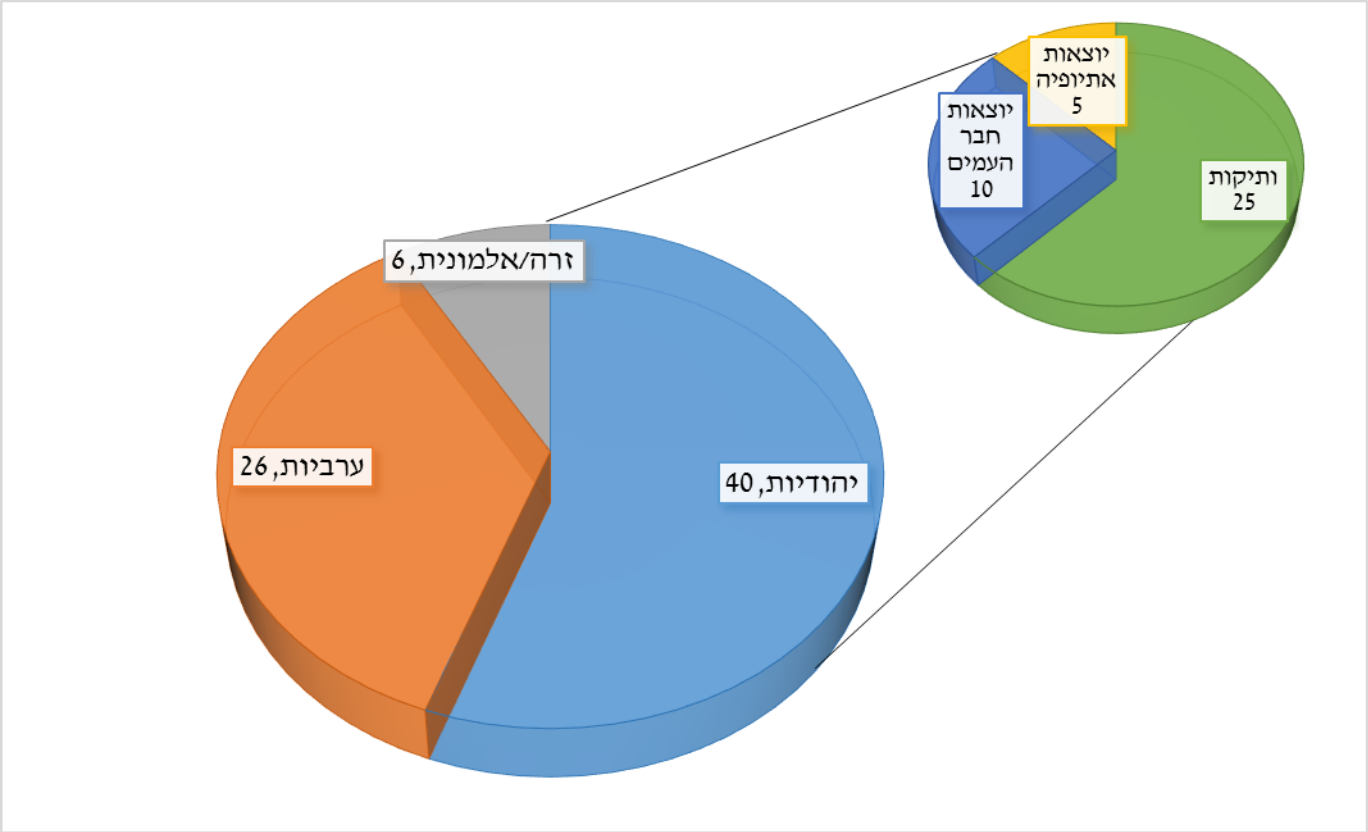

על פי נתוני משטרת ישראל, **בשנת 2015 (ינואר-אוקטובר כולל) נרצחו 22 נשים מתוכן 8 נשים על-ידי בני זוגן** (שלוש נשים הן יוצאות חבר העמים ואישה אחת יוצאת אתיופיה), **ו-5 נשים אשר ידוע למשטרה בוודאות כי הן נרצחו על רקע משפחתי וסכסוך משפחתי. למעלה משליש מכלל הנשים שנרצחו בשנה זו הן ערביות (8) וכשליש הן עולות (5 יוצאות חבר העמים ו-2 יוצאות אתיופיה). שיעור הגבוה משיעורן באוכלוסייה. כאמור, מסוף חודש אוקטובר ועד למועד סגירת המסמך דווח בתקשורת כי נרצחו נשים נוספות.**

יצוין כי מהצלבת נתוני ארגונים מהמגזר השלישי הפעילים בתחום עולה כי בשנת 2015 (ינואר עד אוקטובר כולל) נרצחו 13 נשים בידי בן משפחה או בידי הגרוש (ועוד שתי נשים בתחילת חודש נובמבר), נתון התואם את נתוני המשטרה.[5]

על-פי תשובת משרד הרווחה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ככלל, כ-50% מהנשים שנרצחו על-ידי בני זוגן לא היו מוכרות לשירותי הרווחה.[6]

2. נתוני המשטרה[7]

2.1. אלימות במשפחה

בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 נפתחו במשטרת ישראל בסה"כ 19,100 תיקים בגין תלונות על אלימות במשפחה, מהם 12,333 תיקים (65%) בגין תלונות נשים. בכל שנת 2014 נפתחו בסה"כ 22,123 תיקים בגין תלונות על אלימות במשפחה, מהן 14,288 (65%) היו של נשים. מהנתונים עולה כי כ-70% מהמתלוננות הן יהודיות וכ-30% הן בנות דתות אחרות. כמו כן, כרבע מהתלונות הוגשו על ידי עולות חדשות (22%); כ-17% מהן היו של יוצאות חבר העמים וכ-4% מהן היו של יוצאות אתיופיה (קרוב לכפול משיעור יוצאי אתיופיה בכלל האוכלוסייה בישראל). שיעור זה דומה לשיעור העולות בכלל הנשים המתלוננות בשנים קודמות.

מקרב התיקים שנפתחו בגין תלונות נשים על אלימות במשפחה בחודשים ינואר-אוקטובר 2015; 6,519 תיקים נפתחו בגין עבירות נגד גוף ובכלל זה תקיפה, חבלה גופנית חמורה וכדומה (כ-54%), 2,124 תיקים נפתחו בגין עבירות כלפי רכוש (18%), 267 תיקים נפתחו בגין עבירות מין ו-24 תיקים נפתחו בגין עבירות נגד אדם דוגמת רצח, ניסיון רצח והריגה.[8]

כ-60% מהתיקים שנפתחו בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 בגין כלל התלונות אודות אלימות במשפחה (הן בגין תלונות גברים והן בגין תלונות נשים) נגנזו, בין היתר, בשל חוסר עניין לציבור, בשל חוסר ראיות או מאחר והעבריין לא נודע (11,430). כשליש מהתיקים הועברו לפרקליטות (6,057), כ-7% מהתיקים עדיין נמצאים בחקירה (1,362)

בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 ביצעה המשטרה 6,378 מעצרים בגין עבירות של אלימות במשפחה, ב-4,785 (75%) מתוכם הנפגעת היתה אישה, נערה או ילדה. בכ-56% מהמעצרים בהם הנפגעת היא אישה, הנפגעות הן נשים יהודיות ובכ-44% מהמעצרים האמורים הנפגעות הן נשים בנות דתות אחרות, שיעור הכפול משיעור בני הדתות האחרות באוכלוסייה. בכל שנת 2014 בוצעו בסה"כ 7,026 מעצרים בגין עבירות של אלימות במשפחה וב-5,236 מעצרים מתוכם (75%) הנפגעת היתה אישה, נערה או ילדה.

---

[5] הנתונים התקבלו מהארגונים הבאים: אלהאם בשארה, מנהלת משרד, נשים נגד אלימות, מכתב באמצעות דואל, 10 בנובמבר 2015; יעל גולד, מנכ"לית, ל.א. לחימה באלימות נגד נשים, מכתב באמצעות דואל, 17 בנובמבר 2015; ענבל אביב, מנהלת קשרי ממשל, ויצו ישראל, 18 בנובמבר 2015.

[6] ענת שגב, עו"ס, מרכזת הקשר כנסת-ממשלה, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, מכתב באמצעות דואל, 18 בנובמבר 2015.

[7] מרגלית שמעון, קמ"ד, מחקר וסטטיסטיקה, אג"ת, משטרת ישראל, מכתב באמצעות דואל, 15 בנובמבר 2015. יצוין כי מאחר וכלל הדוחות של נתוני המשטרה לא הופקו באותו יום לעיתים קיים שוני קטן במספרים.

[8] הנ"ל, מכתב באמצעות פקס, 18 בנובמבר 2015.

בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 הוגשו 2,607 כתבי אישום בגין אלימות במשפחה כלפי נשים. בכל שנת 2014 הוגשו 4,115 כתבי אישום בגין עבירה זו.

2.2. עבירות מין

בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 נפתחו במשטרת ישראל 3,727 תיקים בגין תלונות על עבירות מין נגד נשים. **2,132 מהנפגעות הן בגירות (56%) ו- 1,628 הן קטינות (43%)**. יצוין כי קיים מספר מועט של תיקים בהם לא צוין הגיל. בכל שנת 2014 נפתחו בסה"כ 4,096 תיקים בגין תלונות על עבירות מין נגד נשים, בהם שיעור דומה לגיל הנפגעת (בגירה/קטינה). **מבין התיקים שנפתחו בשנת 2015 בגין עבירות מין כלפי אישה 267 תיקים היו בגין עבירות מין בתוך המשפחה**.

מחצית מהתיקים בגין עבירות מין כלפי אישה נפתחו בגין מעשה מגונה בכוח (1,790), 22% נפתחו בגין אינוס בכוח/באיומים, כ-20% מהתיקים נפתחו בגין הטרדה מינית, כ-14% נפתחו בגין מעשה מגונה בפומבי, וכ-6% נפתחו בגין אינוס או בעילה שלא כחוק.[9]

כ-41% מהתיקים שנפתחו בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 בגין תלונות נשים אודות עבירות מין הועברו לפרקליטות או לתביעה המשטרתית (1,532), כ-31% נגנזו, בין היתר, בשל חוסר עניין לציבור, בשל חוסר ראיות או מאחר והעבריין לא נודע (1,140), כ-25% מהתיקים עדיין נמצאים בחקירה (934).

בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 הוגשו 486 כתבי אישום בגין עבירות מין כלפי נשים. בכל שנת 2014 הוגשו 686 כתבי אישום בגין עבירה זו.

2.3. הפרת צווי הגנה[10]

בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 התקבלו במשטרה 515 תלונות בגין הפרת צווי הגנה אשר ניתנו מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה מהן 417 (81%) היו תלונות של נשים. בכל שנת 2014 התקבלו 696 תלונות על הפרת צווי הגנה, מהן 564 (81%) היו של נשים.

3. נתוני שירות בתי-הסוהר

להלן מוצגים נתונים של שירות בתי-הסוהר על אסירי אלימות במשפחה ועל אסירים הכלואים בגין עבירות מין.

3.1. אלימות במשפחה

<u>אסירים המסווגים כאסירי אלימות במשפחה</u>[11]

כיום שוהים במתקנים של שירות בתי-הסוהר 2,493 אסירים ועצירים המסווגים כאסירי אלימות במשפחה – 1,777 אסירים ו-716 עצורים. מקרב כלל האסירים והעצורים המסווגים כאסירי אלימות במשפחה 2,412 גברים; 1,730 אסירים ועוד 682 עצורים שטרם נגזר דינם. יודגש כי מדובר באסירים המסווגים כאסירי אלימות

---

[9] מרגלית שמעון, קמ"ד, מחקר וסטטיסטיקה, אג"ת, משטרת ישראל, מכתב באמצעות פקס, 18 בנובמבר 2015.

[10] מספר התיקים בהפרת צווי הגנה חושב כמספר התיקים בהם הופר צו בית-משפט שנועד להגן על אדם. דוידי גרדר-שגיב, מחקר וסטטיסטיקה, אג"ת, משטרת ישראל, שיחת טלפון, 18 בנובמבר 2015.

[11] המידע אודות אסירי אלימות במשפחה לקוח מתוך: שירלי קמארה, סג"ד, ראש לשכת נציב, נציבות שירות בתי הסוהר, <u>מכתב באמצעות דואל</u>, 17 בנובמבר 2015. יצוין כי נתוני שירות בתי-הסוהר נוגעים לכלל האסירים והעצורים בגין אלימות במשפחה, ולא רק למי שעברו עבירות של אלימות כלפי נשים.

במשפחה הן אם העבירה אותה ביצעו קשורה ישירות לאלימות במשפחה והן אם העבירה אותה ביצעו אינה נוגעת ישירות לאלימות במשפחה אבל קיים מידע לפיו הם בעלי פרופיל של אלימות במשפחה.

כ-56% (1,405) מאסירי האלימות במשפחה והעצורים הם יהודים, והיתר (44%) – בני דתות אחרות (33% מוגדרים ערבים-מוסלמים) שיעור בני הדתות האחרות בקרב אסירים הכלואים בגין עבירות של אלימות במשפחה גבוה משמעותית משיעורם באוכלוסייה (כ-21%).

להלן התפלגות אסירי האלימות במשפחה על פי תקופת המאסר ועל פי היסטוריית המאסרים, קרי כמה מהם נמצאים במאסר ראשון, כמה במאסר שני וכן הלאה. יצוין כי המאסרים הקודמים של אותם אסירים אינם בהכרח בגין עבירות של אלימות במשפחה.

לוח מס' 3: התפלגות אסירי האלימות במשפחה לפי תקופת המאסר

תקופת המאסר שנגזרה, בשנים	מספר האסירים	שיעור בכלל האסירים
עד חצי שנה	71	4%
חצי שנה עד שנה	252	14%
2-1	316	18%
3-2	154	9%
5-3	185	10%
10-5	219	12%
15-10	149	8%
15 או יותר	292	16%
מאסר עולם	139	8%
סך הכול	**1,777**	**100%**

מהטבלה עולה כי **כ-55% מאסירי האלימות במשפחה מרצים מאסר של חמש שנים או פחות.** כשליש מהאסירים מרצים מאסר של 10 שנות מאסר או יותר.

לוח מס' 4: התפלגות אסירי האלימות במשפחה ועצורים לפי היסטוריית מאסרים

היסטוריית מאסרים	מספר האסירים ועצורים	שיעור בכלל האסירים
מאסר ראשון	677	27.2%
מאסר שני	411	16.5%
מאסר שלישי	254	10.2%
מאסר רביעי	236	9.5%
מאסר חמישי	162	6.5%
מאסר שישי ומעלה	753	30.2%
סך הכול	**2,493**	**100%**

מהטבלה עולה כי **למעלה מ-70% מאסירי האלימות במשפחה הם במאסרים חוזרים; כ-30% הם במאסר שישי או יותר**. כאמור, המאסרים הקודמים של אותם אסירים אינם בהכרח בגין עבירות של אלימות במשפחה.

תוכניות לטיפול באסירי אלימות במשפחה [12]

בשירות בתי-הסוהר שלושה סוגי תוכניות לטיפול באסירי אלימות במשפחה:

א. **טיפול פרטני** על-ידי עובדים סוציאליים באגף. הטיפול ניתן בהתאם לצרכי המטופל בכלל בתי-הסוהר.

ב. **קבוצות טיפוליות קצרות מועד**, העוסקות בכישורי חיים, מושגי יסוד באלימות במשפחה, היכרות ראשונית עם מעגל האלימות, רגשות, תקשורת בין אישית ועוד. הקבוצות אורכות כ-15 מפגשים, כאשר בכל קבוצה משתתפים 10-15 אסירים. **בשנת 2014 התקיימו 63 קבוצות בהן השתתפו סך 860 אסירים.**

ג. **מחלקות לטיפול באלימות במשפחה**: בשירות בתי-הסוהר פועלות שתי מחלקות לטיפול באסירי אלימות במשפחה: מחלקת "בית-התקווה" בבית-הסוהר חרמון ומחלקת "קשת" בבית-הסוהר רימונים. משך הטיפול במחלקות הינו שנה לפחות. להלן פירוט אודות שתי המחלקות:

- **מחלקת "בית התקווה"**: מחלקה זו נותנת מענה לאלימות זוגית בלבד וכוללת **ארבעים מקומות כליאה**, כאשר בממוצע מטופלים בה 70 אסירים בשנה. המחלקה, הקיימת מזה 15 שנים, פועלת כקהילה טיפולית, ומתקיימים בה כנסי משפחות, מפגשי בוגרים וכדומה. **במהלך שנת 2014 שהו במחלקה 78 אסירים.**

- **מחלקת "קשת"**: מחלקה זו נותנת מענה הן לאלימות זוגית והן לאלימות כלפי בני משפחה אחרים. במחלקה, הפועלת משנת 2010, יש 54 מקומות. **במהלך שנת 2014 שהו במחלקה 39 אסירים.**

ביוני 2015 פורסם מחקר בנושא הערכת האפקטיביות של תכנית "בית תקווה" בשיתוף האוניברסיטה העברית ויחידת המחקר של השב"ס. מהמחקר עולה כי ככלל, הסיכון של אסירים שהשתתפו בתכנית "בית התקווה" להיאסר ולהיעצר שוב נמוך מהסיכון של אסירים בקבוצת הביקורת וזאת בתקופת מעקב של עד ארבע שנים מהשחרור. בתום ארבע שנים מהשחרור, הסיכון להיאסר בקבוצת הטיפול קטן ב-39.7% מאשר בקבוצת הביקורת, והסיכון להיעצר קטן ב-38.7% מאשר בקבוצת הביקורת. כמו כן, נמצא כי הסיכון של אסירים אלו להיאסר ולהיעצר שוב בגין עבירת אלימות נמוך מהסיכון של אסירים בקבוצת הביקורת בתקופת מעקב של עד שלוש שנים.[13] עם זאת ועל אף שבמחקר האמור נעשה ניסיון לבנות קבוצת ביקורת מדויקת בה לכל אסיר שהשתתף בתכנית נבחר אסיר "תאום" שלא השתתף בתכנית, יש לזכור כי ייתכן שהאסירים המסיימים את התוכנית הם מלכתחילה בעלי סיכון נמוך יותר לחזור למעגל הפשיעה.

מתשובת השב"ס עולה כי קיימות שתי בעיות עיקריות בנושא שיקום אסירים: א. תקופות מאסר קצרות הנגזרות על אסירי אלימות במשפחה אשר אינן מאפשרות את שילוב האסיר בתהליך טיפולי מלא; ב. קושי בהכשרה והדרכה של הצוותים.

---

[12] המידע אודות תוכניות הטיפול לאסירי אלימות במשפחה לקוח מתוך: שירלי קמארה, סג"ד, ראש לשכת נציב, נציבות שירות בתי הסוהר, מכתב באמצעות דואל, 12 בנובמבר 2015; שלי מזרחי, "אלימות כלפי נשים – ריכוז נתונים לשנת 2012", מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 22 בנובמבר 2012.

[13] הערכת תכנית "בית התקווה" לשיקום עבריינים אלימות במשפחה, יוני 2015.

3.2. עבירות מין

אסירים המרצים עונש בגין עבירות מין[14]

בשירות בתי-הסוהר 930 אסירים הכלואים בגין עבירות מין (כולם גברים), כ-71% מהם יהודים וכ-29% בני דתות אחרות (21% מוגדרים ערבים-מוסלמים). להלן התפלגות האסירים הכלואים בגין עבירות מין לפי תקופת המאסר ולפי היסטוריית מאסרים.

לוח מס' 5: התפלגות עבריינים מין לפי תקופת המאסר

תקופת המאסר שנגזרה, בשנים	מספר האסירים	שיעור בכלל האסירים בגין עבירות מין
עד חצי שנה	1	0.1%
חצי שנה עד שנה	6	0.6%
2-1	43	4.6%
3-2	56	6%
5-3	114	12.2%
10-5	297	32%
15-10	197	21.1%
מעל 15	216	23.2%
סך הכול	**930**	**100%**

מהטבלה עולה כי **כ-45% מהאסירים הכלואים בגין עבירות מין מרצים מאסר של עשר שנים או יותר.**

לוח מס' 6: התפלגות עבריינים מין לפי היסטוריית מאסרים

היסטוריית מאסרים	מספר האסירים	שיעור בכלל האסירים
מאסר ראשון	412	44.3%
מאסר שני	273	29.3%
מאסר שלישי	91	9.8%
מאסר רביעי	60	6.5%
מאסר חמישי	26	2.8%
מאסר שישי	22	2.3%
מאסר שביעי	7	0.7%
מאסר שמיני	14	1.5%
מאסר תשיעי	13	1.4%
מאסר עשירי ומעלה	12	1.3%
סך הכול	**930**	**100%**

מהטבלה עולה כי למחצית מהאסירים (כ-56%) השפוטים על עבירות מין זהו מאסר חוזר.

[14] המידע אודות אסירים עבריינים מין לקוח מתוך: שירלי קמארה, סג"ד, ראש לשכת נציב, נציבות שירות בתי הסוהר, מכתב באמצעות דואל , 12 בנובמבר 2015.

367 מהאסירים הכלואים בגין עבירות מין כלואים בגין גילוי עריות (כ-39%), מתוכם 77% הם יהודים (284), והיתר – בני דתות אחרות (83). כ-57% מכלל האסירים הכלואים בגין גילוי עריות מרצים מאסר של עשר שנים ומעלה (209 אסירים).

<u>תוכניות טיפול באסירים הכלואים בגין עבירות מין</u>[15]

הטיפול באסירים הכלואים בגין עבירות מין נעשה באמצעות **מחלקות טיפוליות לטיפול בעבריינ מין**, באמצעות **קבוצות פסיכו-חינוכיות קצרות מועד ובאמצעות קבוצות ייעודיות לעבריינ מין. מספר האסירים אשר שולבו בכלל הטיפולים בשנת 2014 עומד על כ-290 אסירים**. להלן יורחב המידע על כל אחת מהקבוצות האמורות:

- ☒ <u>קבוצות פסיכו-חינוכיות</u>: קבוצות אלה הן קבוצות למידה ומטרתן היא להקנות לאסירים כישורי חיים. הקבוצות מתקיימות בפרק זמן קצר של שלושה עד ארבעה חודשים ואינן עוסקות ישירות במעגל התקיפה של העבריין. הקבוצות מתקיימות כשלב מקדים לטיפול ייעודי או במקביל אליו. **בשנת 2014 שולבו בקבוצות אלו 64 אסירים**.[16]
- ☒ <u>קבוצות ייעודיות לעבריינ מין</u>: הטיפול בקבוצות אלו נועד להפחית את רמת המסוכנות לביצוע עבירות מין חוזרות הנשקפת מעבריין המין וכן לסייע לעבריין להכיר את מעגל התקיפה האישי שלו, לזהות עיוותי חשיבה וגורמי סיכון, לפתח דרכי התמודדות ועוד. הקבוצות הייעודיות אורכות בין שנה וחצי לשנתיים. **בשנת 2014 שולבו בקבוצות אלו 60 אסירים – 11 מתוכם סיימו טיפול ייעודי, 12 נשרו ו-37 עדיין משולבים בטיפול.**
- ☒ <u>מחלקות לטיפול בעבריינ מין</u>: **מחלקות ייעודיות לטיפול בעבריינ מין מתקיימות כיום בשלושה בתי-סוהר: בבית הסוהר "חרמון", בבית הסוהר "רימונים" ובבית הסוהר "מעשיהו". בהן יש בסה"כ 134 מקומות**: 40 מקומות במחלקה בבית הסוהר "מעשיהו", 40 מקומות במחלקה בבית הסוהר "חרמון" ו-54 מקומות במחלקה בבית הסוהר "רימונים". הטיפול במחלקות ניתן בקבוצות טיפוליות שונות דוגמת קבוצות ייעודיות לעבריינ מין וקבוצות פסיכו-חינוכיות אשר תוארו לעיל. **במהלך שנת 2014 שהו במחלקות אלו כ-140 אסירים מתוכם כ-20 אסירים סיימו את הטיפול ו-14 נשרו.**

יצוין כי לדברי ראש ענף טיפול ושיקום בשב"ס לפני מספר חודשים החל פיילוט לאסירים עבריינ מין שאינם מודים בביצוע העבירה. הקבוצה היא קבוצה טרום טיפולית ארוכה (לתקופה של חצי שנה) ומטרתה לשנות עיוותי חשיבה כך שאסירים יודו בעבירתם ובכך יוכלו להתחיל טיפול בקבוצות הייעודיות. התכנית הוצעה לכלל האסירים שלא הודו בעבירתם, אך שיעור ההיענות נמוך ומשתתפים בה בין חמישה לשישה אסירים.[17]

בין הסיבות המרכזיות לכך שלא התאפשר לאסירים עבריינ מין להשתתף בתוכנית השיקום השונות שפורטו לעיל ניתן למנות התמכרות לסמים ואלכוהול, אסירים שלא גילו מוטיבציה להשתלב בטיפול ויתרות מאסר ארוכות (דוגמת מאסר עולם).

4. נתוני הנהלת בתי-המשפט אודות בקשות לצווי הגנה בענייני משפחה

להלן יוצגו נתונים על **בקשות לצווי הגנה שהוגשו לבתי-המשפט מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה**, בשנים 2013-2014 ובשנת 2015 (ינואר-ספטמבר). יצוין כי הנתונים כוללים הן בקשות שהוגשו על-ידי

---

[15] המידע אודות תוכניות הטיפול לאסירים עבריינ מין לקוח מתוך: שירלי קמארה, סג"ד, ראש לשכת נציב, נציבות שירות בתי הסוהר, <u>מכתב באמצעות דואל</u>, 18 בנובמבר 2015.

[16] נתון זה אינו כולל אסירים שבתום הקבוצה הפסיכו-חינוכית שולבו בטיפול ייעודי או במחלקות הטיפוליות.

[17] קרן גלבוע, ראש ענף טיפול ושיקום, נציבות שירות בתי הסוהר, שיחת טלפון, 19 בנובמבר 2015.

נשים והן כאלו שהוגשו על-ידי גברים, שכן בהנהלת בתי-המשפט אין אפשרות לפלח את הבקשות לפי מין המגיש.[18]

צו הגנה בגין ענייני משפחה כולל שני שלבים: ראשית, ניתן לקבל צו הגנה ראשוני במעמד צד אחד, סמוך להגשת הבקשה. תוקפו של צו זה הוא לימים ספורים בלבד[19], כאשר כ-99% מהבקשות לצו הגנה ראשוני מתקבלות.[20] בהחלטה על מתן צו הגנה ראשוני קובע השופט מועד לדיון נוסף במעמד שני הצדדים וזאת בכדי לאפשר לצד השני (שנגדו הוצא הצו) להגן על עצמו.[21] **על פי נתוני הנהלת בתי המשפט, בשנת 2015 (חודשים ינואר-ספטמבר) נפתחו 6,462 מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה. כ-10% מהבקשות נדחו לאחר הדיון השני ואילו בשאר המקרים הבקשה התקבלה או שהתיק נסגר ללא דחית הבקשה, לדוגמה בשל פשרה בין הצדדים**.[22]

לוח מס' 7: תיקי בקשות למתן צווי הגנה מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה, 2013-2014[23]

שנה	מספר תיקים שנפתחו	שיעור התיקים בהם הבקשה נדחית
2013	8,441	8.9%
2014	8,674	9.07%
ינואר-ספטמבר 2015	6,462	9.72%

על פי נתוני הנהלת בתי-המשפט **בשנים האחרונות ממוצע מספר הבקשות השנתי עומד על כ-9,000 בקשות**.[24]

5. נתוני משרד הבריאות[25]

משרד הבריאות אוסף נתונים על נשים נפגעות אלימות במשפחה על-פי **נוהל איתור וטיפול נפגעות אלימות במשפחה על-ידי מטפלים במסגרות הבריאות – באשפוז ובקהילה** מ-19 בנובמבר 2003. הנוהל מחייב את כל אנשי מקצועות הבריאות לתשאל במישרין נשים שבטיפולם בדבר חשיפה לאלימות במשפחה ופגיעה מאלימות כזאת. לפי הנוהל, יש לשים לב במיוחד לנשים בביקורים ראשונים, במהלך היריון, לאחר לידה, עם כל שינוי בסטטוס המשפחתי או האישי ובכל מקרה שבו מתעורר חשד כלשהו לפגיעה. על-פי הנוהל, כאשר קיים סביר כי האישה נפגעה מאלימות על-ידי בן זוגה יש ליידע את האישה בדבר השירותים הקיימים ולמסור לה כתובות וטלפונים של תחנות המשטרה, לשכות הרווחה ומרכזים לטיפול באלימות אשר סמוכים לאזור מגוריה.[26]

---

18 מריה צ'ירקנה, מחלקת כלכלה וסטטיסטיקה, הנהלת בתי-המשפט, דוא"ל, 25 באוקטובר 2015.

19 משרד הרווחה והשירותים החברתיים, הגנה וסיוע ראשוני לנפגעי אלימות במשפחה, תאריך כניסה: 11 בנובמבר 2015.

20 שלי מזרחי סימון, "אלימות כלפי נשים – ריכוז נתונים לשנת 2014", מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 23 בנובמבר 2014

21 משרד הרווחה והשירותים החברתיים, הגנה וסיוע ראשוני לנפגעי אלימות במשפחה, תאריך כניסה: 11 בנובמבר 2015.

22 מריה צ'ירקנה, מחלקת כלכלה וסטטיסטיקה, הנהלת בתי-המשפט, דוא"ל, 25 באוקטובר 2015.

23 שם.

24 שם.

25 ד"ר זוהר סהר-לביא, מנהלת (בפועל) המחלקה לטיפול באלימות במשפחה ותקיפה מינית, מורן משה, המחלקה לטיפול באלימות במשפחה ותקיפה מינית, השירות הארצי לעבודה סוציאלית, משרד הבריאות, מכתב באמצעות דואל, 16 בנובמבר 2015. הועבר על-ידי מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה וע"ר, משרד הבריאות; ד"ר זוהר סהר-לביא, מנהלת (בפועל) המחלקה לטיפול באלימות במשפחה ותקיפה מינית, השירות הארצי לעבודה סוציאלית, משרד הבריאות, שיחת טלפון, 18 בנובמבר 2015.

26 ד"ר זוהר סהר-לביא, מנהלת (בפועל) המחלקה לטיפול באלימות במשפחה ותקיפה מינית, השירות הארצי לעבודה סוציאלית, משרד הבריאות, שיחת טלפון, 22 בנובמבר 2015.

בשנת 2014 דווחו במערכת הבריאות 5,055 מקרים של אלימות במשפחה ותקיפה מינית של נשים או נערות שהגיעו לקבל טיפול במסגרות הבריאות – בתי-חולים, קופות חולים וטיפות חלב - תחנות לבריאות המשפחה (להלן-תחנות טיפת חלב), גבוה מעט ממספר הדיווחים בשנת 2013 – 4,810 מקרים.[27] מתוך הנשים והנערות שדווחו במערכת הבריאות בשנת 2014, 4,409 הן נשים מעל גיל 18 ו-646 נערות. 2,338 נשים ונערות אותרו בבתי-החולים, 1,801 אותרו בקופות החולים ו-916 אותרו בתחנות טיפת חלב. כמו כן, **מתחנות טיפת חלב נמסר על 665 נשים נוספות לגביהן קיים חשד לאלימות במשפחה, אולם הוא לא בוסס.**

לוח מס' 8: דיווחים שהתקבלו מהשירותים הסוציאליים בבתי-החולים ובקופות החולים[28] על נשים שנמצא או התעורר חשד שהן נפגעות אלימות במשפחה או תקיפה מינית, לפי סוג הפגיעה וגיל-2014

סוג הפגיעה	נערות בנות 13-18	נשים בנות 19-64	נשים מעל גיל 65	סך הכול – נשים מעל גיל 13
התעללות/תקיפה מינית בתוך המשפחה	94	225	18	**337**
התעללות פיזית	170	1,456	344	**1,970**
הזנחה/מניעת טיפול	98	41	322	**461**
התעללות נפשית	123	446	164	**733**
הטרדה מאיימת	17	80	20	**117**
התעמרות כלכלית ו/או מניעת זכויות	48	100	51	**199**
תקיפה מינית בידי אדם זר או אדם מוכר שאינו בן משפחה	96	209	17	**322**
סך הכול	**646**	**2,557**	**936**	**4,139**

מהטבלה עולים, בין היתר, הממצאים הבאים:

- **בקרב נשים בכל קבוצות הגיל הפגיעה השכיחה ביותר היתה התעללות פיזית**. כ-48% מהנשים שדווח עליהן למשרד הבריאות (לא כולל תחנות טיפת חלב) סבלו מסוג זה של פגיעה. סוג פגיעה שכיח נוסף הוא התעללות נפשית, וממנו סבלו 18% מהנשים שהתקבל עליהן דיווח.
- בהתייחס לתקיפה מינית מסוג כלשהו עולה כי כ-30% מקרב הקטינות בנות 13-18 שדווח עליהן למשרד הבריאות סבלו מפגיעה מינית מסוג זה, 17% בקרב נשים בגילאי 19-64 ו-4% בקרב נשים מעל גיל 65.
- בחלוקה לפי גיל הנשים עליהן התקבל דיווח עולה כי **הנשים הפגיעות ביותר הן קטינות בנות 13-18 ונשים מעל גיל 65**; כ-16% מהנשים שהתקבל עליהן דיווח היו קטינות בנות 13-18, לעומת חלקה של האוכלוסייה בגיל זה בכלל אוכלוסייה הנשים מעל גיל 13 שהוא כ-12%. כ-23% מהנשים שהתקבל עליהן דיווח היו בנות 65 ומעלה לעומת חלקה של קבוצה זו באוכלוסייה האמורה שהוא כ-16%.

להלן יוצג מספר הנשים שתושאלו בתחנות טיפת חלב של משרד הבריאות לגבי אפשרות של פגיעה לפי מחוזות.

[27] מספר המקרים המדווחים במערכת הבריאות בשנת 2013 לקוחים מתוך: שלי מזרחי סימון, "אלימות כלפי נשים – ריכוז נתונים לשנת 2014", מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 23 בנובמבר 2014.

[28] ללא נתוני טיפת חלב הכוללים 916 דיווחים.

לוח מס' 9: מספר הנשים שתושאלו בתחנות טיפת חלב של משרד הבריאות לגבי אפשרות של פגיעה –2014

מחוז	נשים שתושאלו	נשים שאותרו כנפגעות אלימות	נשים שענו בשלילה אך נותר לגביהן חשד
צפון	25,928	353	101
חיפה	16,590	124	87
מרכז	17,973	317	361
דרום	10,785	68	74
תל אביב	9,866	31	21
ירושלים	1,130	23	21
סך הכול	**61,621**	**848**	**591**

6. נתוני איגוד מרכזי הסיוע לנפגעי ולנפגעות תקיפה מינית[29]

איגוד מרכזי הסיוע הוקם בשנת 1990 כארגון גג של תשעה מרכזי סיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל עליהם יורחב בפרק העוסק במשרד הרווחה והשירותים החברתיים. על-פי נתוני איגוד מרכזי הסיוע לנפגעי ולנפגעות תקיפה מינית, **בשנת 2014 התקבלו במרכזי הסיוע כ-40,000 פניות, מתוכן 8,938 פניות חדשות.** יצויין כי מספר הפניות החדשות לשנה זו גבוה ב-3.5% ממספר הפניות החדשות בשנת 2013 (8,637) וב-16% ממספר הפניות החדשות בשנת 2012 (7,700).[30] כ-**84% מהפניות החדשות התקבלו מנשים, נערות וילדות. כ-60% מהפונים שדיווחו על גילם היו קטינים בעת הפגיעה בהם.**

להלן התפלגות הפניות אל מרכזי הסיוע לפי סוג התקיפה ולפי זהות הפוגע. יצוין כי ההתפלגות להלן מתייחסת לכלל הפניות הן מנשים והן מגברים, אולם מכיוון שמרבית הפניות הן של נשים (84%) ניתן להניח כי הנתונים הכלליים קרובים לנתוני פניות הנשים.

לוח מס' 10: התפלגות פניות אל מרכזי הסיוע לפי סוג התקיפה, 2014

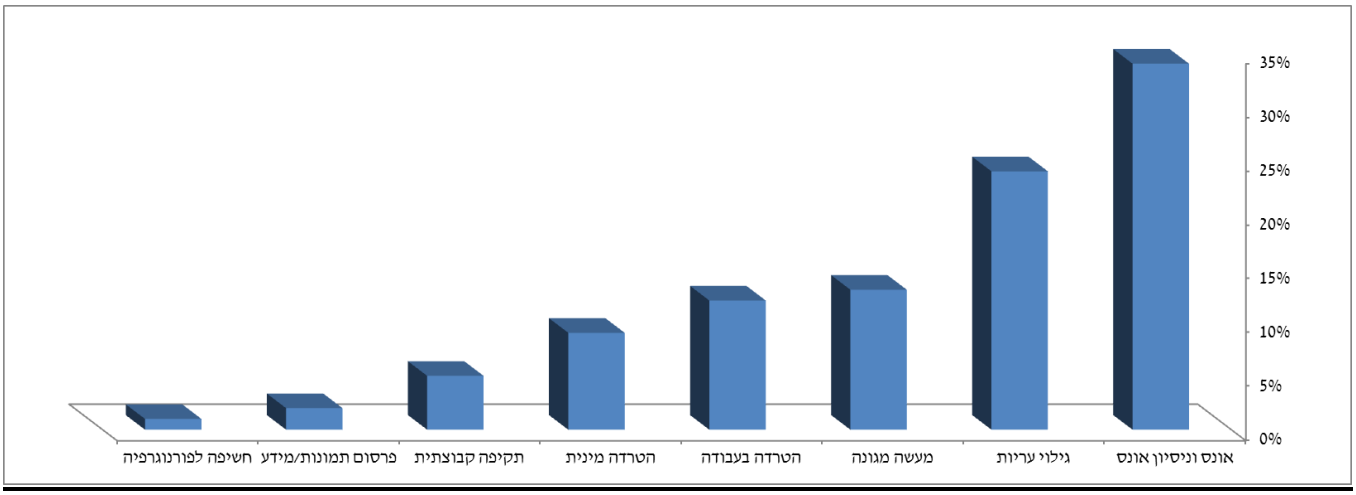

[29] איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית, "רשת ללא ביטחון – תופעת האלימות המינית ברשת האינטרנט ובמדיה החדשה בישראל 2015", התקבל על-ידי עדי נוקד ויצמן, דוברת, איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית, 16 בנובמבר 2015. בשל אופי השיחות והאפשרות לשמור על אנונימיות, לא בכל השיחות נמסר מידע מלא אודות זהות הקורבן. האחוזים המדווחים בקטגוריות השונות הינם נתונים מתוך השיחות שעבורן נמסר המידע.

[30] הנתונים לשנת 2012 לקוחים מתוך איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית, "עבודה מטרידה – התמודדות עם תופעת ההטרדות המיניות בעבודה בישראל 2014", התקבל על-ידי תום יוגב, דוברת, איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית, 16 בנובמבר 2014.

לוח מס' 11: התפלגות פניות אל מרכזי סיוע לפי זהות הפוגע, 2014

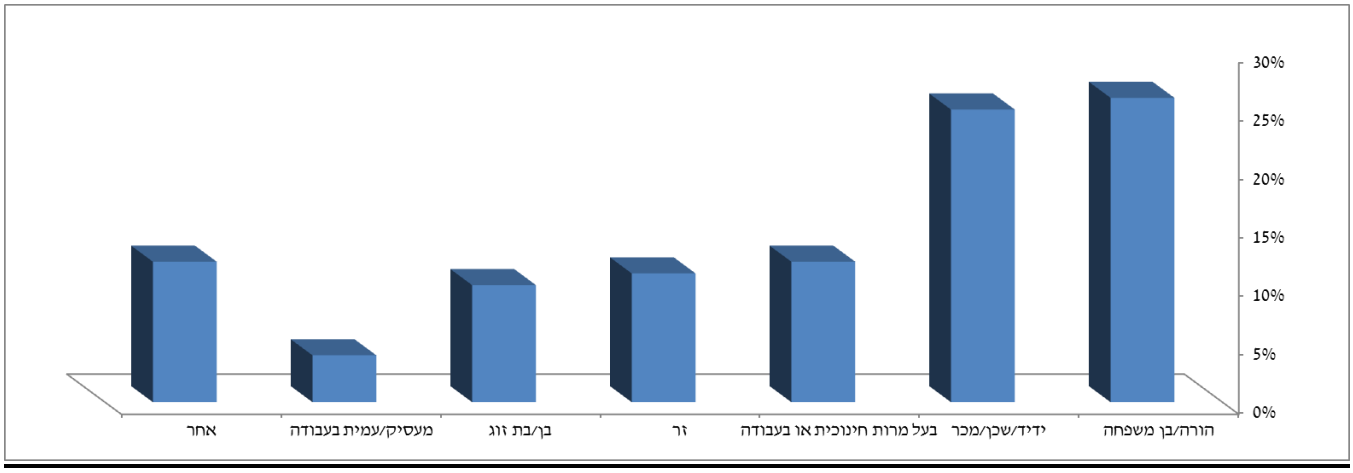

מהגרפים עולה כי **הסיבה השכיחה ביותר לפנייה אל מרכזי הסיוע היתה אונס וניסיון לאונס, כאשר יותר משליש מהפונים פנו מסיבה זו**. בהתייחס ל**זהות הפוגע**, עולה כי **מרבית הפוגעים מכירים היכרות אישית את הקורבן. כך לדוגמה, ב-26% מכלל הפניות מדווח כי הפוגע הוא בן משפחה** וב-25% מהפניות מדווח כי הפוגע הוא ידיד, שכן או מכר.

7. משרד הרווחה והשירותים החברתיים[31]

בפרק זה יוצגו נתונים על מרבית התוכניות של משרד הרווחה והשירותים החברתיים (להלן: משרד הרווחה) באלימות במשפחה ובנשים נפגעות תקיפה מינית.

7.1. אלימות במשפחה

7.1.1. מרכזים לטיפול באלימות במשפחה

משרד הרווחה נותן שירותי טיפול באמצעות 90 מרכזים ויחידות בפריסה ארצית באמצעות מחלקות הרווחה ברשויות המקומיות, בהם מטפלים בנשים, גברים וילדים. אופי הטיפול הוא פרטני וקבוצתי. במסגרת המרכזים פועלות, בין היתר, תוכניות בין-משרדיות כגון חברות וזוגיות ללא אלימות בשיתוף משרד החינוך ותוכנית גשרים לטיפול בעולים בשיתוף המשרד לקליטת עלייה. כמו כן, בתחנות המשטרה ישנו עובד סוציאלי מהמרכזים עבור נשים נפגעות אלימות וגברים אלימים. **24 מרכזים מיועדים לטיפול באוכלוסייה הערבית וארבעה מרכזים מיועדים לקהילה החרדית.**[32]

בשנת 2014 התקבלו 15,148 פניות מהם 10,477 משפחות שכללו 12,024 מטופלים החלו הליך טיפולי; 63% נשים (7,562), 24% גברים (2,915), 13% ילדים (1,547). בשנת 2013 טופלו 11,112 מטופלים, 66% נשים, 26% גברים, ו-8% ילדים. עלייה משמעותית חלה במספר הילדים אשר הגיעו למרכזים.

---

[31] המידע בפרק זה לקוח מתוך: ענת שגב, עו"ס, מרכזת הקשר כנסת-ממשלה, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, מכתב באמצעות דואל, 18 בנובמבר 2015.

[32] הנ"ל, שיחת טלפון, 18 בנובמבר 2015. יצוין כי קיימים עוד מספר מרכזים המוגדרים כמעורבים (יהודים –ערבים). חגי מויאל, מפקח ארצי בתחום מניעה וטיפול באלימות במשפחה, השירות לרווחת הפרט והמשפחה, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, שיחת טלפון, 22 בנובמבר 2015.

באשר ל**התפלגות המטופלים לפי מגזר**, 19% מהמשפחות שטופלו היו של עולים, מתוכן כ-47% היו של יוצאי חבר העמים, כ-35% היו של עולים מאתיופיה וכ-17% ממדינות אחרות. נראה, כי חלקן של משפחות העולים מאתיופיה בקרב כלל המטופלים (כ-5.8%) גדול משמעותית משיעור יוצאי אתיופיה באוכלוסייה בישראל (כ-1.6%). 14% מכלל המשפחות שטופלו במרכזים לטיפול באלימות במשפחה היו מהמגזר הערבי, שיעור הנמוך משיעורם בכלל האוכלוסייה. לא התקבל פילוח של מטופלים מהמגזר החרדי.

7.1.2. הגנה לנשים נפגעות אלימות

מקלטים לנשים נפגעות אלימות: המקלטים לנשים נפגעות אלימות וילדיהן נועדו לספק הגנה וביטחון פיזי ונפשי לנשים הנתונות במצב של סיכון פיזי או טרור נפשי ולידיהן. הנשים השוהות במקלט וילדיהן מקבלים טיפול אישי וקבוצתי על-ידי עובדות סוציאליות, וכן העשרה טיפולית נוספת, המשתנה ממקלט למקלט. יצוין כי במקלטים קיים תקן אחד של עובד סוציאלי המיועד לטיפול בילדים וכן עובד נוסף (בלתי מוסמך) המיועד לעבודה במסגרת בוקר לילדים קטנים או לילדים אשר ממתינים למסגרת חינוכית המתאימה לצורכיהם. בשתי ערים ישנה תכנית תעסוקה המתקיימת במסגרת המרכזים ונותנת מענה גם ליוצאות מקלט. בשישה מקלטים מופעלות תכניות תעסוקה השמות דגש על ליווי שיקומי תעסוקתי. התוכניות מופעלות על-ידי ארגונים חיצוניים (ידידות טורנטו ו"רוח נשית").

כיום פועלים 14 מקלטים לנשים מוכות. שניים מהמקלטים מיועדים לנשים ערביות ושני מקלטים נוספים הם מקלטים מעורבים בהם יש צוות דובר ערבית, שני מקלטים מיועדים לנשים חרדיות, ובשניים מהמקלטים משתלבות נשים עם צרכים מיוחדים בשיתוף משרד הבריאות. יצוין כי על פי משרד הרווחה כל המקלטים מקבלים נשים ללא הבדל דת, גזע ולאום. נשים חסרות מעמד מטופלות במקלטים רק במקרים בהם הן נמצאת בסיכון גבוה להיפגע על-ידי בן זוגן.

במהלך שנת 2014 שהו במקלטים 755 נשים ועמן 1,085 ילדים. מקרב הנשים לגביהן התקבל דיווח אודות המגזר[33] עולה כי 55% מהנשים ששהו במקלטים הן נשים מהמגזר הערבי (294 נשים מתוכן 61 בדואיות[34] ו-7 דרוזיות), 17% הן נשים דתיות וחרדיות (90 נשים ומתוכן 38 חרדיות אדוקות), 16% יוצאות אתיופיה (85), 10% ממדינות ברית המועצות (53), 2% הן נשים ששהו במקלטים בעוד שהייתן בארץ אינה חוקית (12). יודגש כי שיעור הנשים הערביות (55%) ושיעור הנשים יוצאות אתיופיה ששהו במקלטים (16%) גבוה משמעותית משיעורן בכלל האוכלוסייה בישראל.

כ-40% מהילדים השוהים במקלטים הם בגילאי 0-3, 28% בגילאי 4-6, 21% בגילאי 7-10, 8% בגילאי 11-13 ו-3% בגילאי 13 ומעלה.

תקופת השהות של הנשים במקלטים היא לרוב חודשים ספורים: בשנת 2014 44% מהנשים שהו במקלט עד חודש, 8% שהו בין 1-2 חודשים, 8% שהו בין 2-3, 15% בין 3-6 חודשים, 11% שהו 6-12 חודשים ו-2% שהו מעל שנה. 12% מסך הנשים שעליהן דווח בשנת 2014 נמצאות בעת זו במקלטים ולכן לא ניתן לקבוע את משך שהותן. כ-**76% מהנשים שהו במקלטים פעם אחת**, 19% פעמיים ו-5% שלוש פעמים או יותר.

מקרב הנשים עליהן התקבל דיווח על משך האלימות ממנה סבלו[35] עולה כי מרבית הנשים שטופלו במקלטים סבלו מאלימות באופן מתמשך – 4% בלבד סבלו מאירוע אלימות חד פעמי, 19% סבלו מאלימות עד כשנה, 36% סבלו מאלימות עד חמש שנים, 18% עד עשר שנים ו-22% מעל 10 שנים.

---

[33] התקבל דיווח על 534 נשים מתוך 755 הנשים השוהות במקלטים.

[34] 33 נשים מקרב הנשים הבדואיות המגיעות למקלטים הגיעו לשהות קצרה של עד שבוע.

[35] התקבל דיווח על 516 נשים מתוך 755 נשים השוהות במקלטים.

מנתוני משרד הרווחה והשירותים החברתיים עולה כי בשנת 2014 התקבלו במקלטים 787 פניות, מהן 623 התקבלו והגיעו, 64 התקבלו ולא הגיעו ו-100 מהן נדחו. מקרב הפניות שנדחו, 59 נדחו בשל חוסר מקום במקלטים ולדברי משרד הרווחה לרוב התקבלו במקלטים אחרים; 11 נדחו בשל אי התאמה לאוכלוסיית היעד; 9 נדחו בשל גיל הילדים או גודל המשפחה; 5 בשל קירבה למקום מגורים; 4 בשל מחלת נפש פעילה; 4 בשל סיבות ביטחוניות; ו- 4 בשל קשיים התנהגותיים.[36]

סיוע כלכלי לנשים במקלטים: נשים השוהות במקלט זכאיות לדמי כיס. בנוסף, על פי **תיקון לחוק הבטחת הכנסה (תיקון מספר 39), התשע"ב-2012**, אישה שהייתה זכאית להבטחת הכנסה טרם כניסתה למקלט, תמשיך לקבל קצבה זו.[37]

סיוע לנשים העוזבות את המקלטים: נשים העוזבות את המקלטים עוברות הכנה לקראת יציאה הכוללת ליווי ממשי לקהילה לחיפוש דירה, סיוע וייעוץ בהשמה למסגרות, טיפול סוציאלי המתייחס לחששות וקשיים, סיוע משפטי ועוד. **על פי חוק שירותי רווחה (מענק הסתגלות לנשים ששהו במקלט לנשים מוכות), התשע"ב-2012 אישה ששהתה לפחות 60 ימים במקלט לנשים מוכות ואינה שבה לביתה לאחר צאתה מהמקלט תהיה זכאית, עם יציאתה מהמקלט, למענק הסתגלות.**[38] על פי החוק, יש להשתמש במענק בהתאם לתוכנית השיקומית-טיפולית שנקבעה עבור האישה. כמו כן נקבע בחוק כי קבלת המענק אינה פוגעת בזכאות האישה לגמלת הבטחת הכנסה, באם קיימת. **מתחילת יישום החוק כ-300 נשים קיבלו את המענק. יש לתת את הדעת כי בחוק מוגדרת תקופת מינימום של 60 ימים בעוד כמחצית מהנשים ששהו במקלטים בשנת 2014 שהו לתקופה של עד חודשיים.**

<u>דירות מעבר לנשים נפגעות אלימות וילדיהן</u>: דירות אלו משמשות נשים ששהו קודם לכן במקלטים, והן נועדו ליצור עבור נשים אלו וילדיהן מסגרת טיפולית המשכית, לפני החזרה לקהילה. כל דירה מיועדת לשתי נשים וילדיהן, והשהות בהן היא לתקופה של 6-12 חודשים.[39] **כיום פועלות 18 דירות מעבר מתוכן 12 מתוקצבות על-פי סל השירותים שנקבע על-ידי המשרד** – 11 מופעלות על-ידי עמותות ואחת מופעלת על-ידי רשות מקומית. **שש דירות נוספות ממומנות ומופעלות על-ידי עמותת אישה לאישה.[40] אחת מהדירות מיועדת לנשים מהחברה הערבית ואחת לנשים מהחברה החרדית.** על פי נתוני משרד הרווחה **בשנת 2014 שהו בדירות 46 נשים ו-102 ילדים.**

7.1.3. טיפול בגברים אלימים

<u>דירות של"ב (שהייה למורחקי בית)</u>

דירות השל"ב מיועדות לגברים אשר הורחקו מביתם בהליך הפלילי או האזרחי, ואין להם מקום מגורים חלופי במסגרת המשפחה. **כיום פועלת דירת של"ב אחת בבאר שבע** אשר מופעלת על-ידי השירות לרווחת הפרט והמשפחה. הדירה בבאר שבע יכולה להכיל עד 13 גברים בו זמנית. במהלך 2012 נפתחה דירה נוספת בהוסטל "בית נועם", אודותיו יפורט בהמשך. דירה זו נותנת מענה למחוז מרכז.

---

[36] התקבל דיווח על 96 בקשות שנדחו מתוך 100 הבקשות שנדחו.

[37] חוק הבטחת הכנסה (תיקון מספר 39), התשע"ב-2012.

[38] חוק שירותי רווחה (מענק הסתגלות לנשים ששהו במקלט לנשים מוכות), התשע"ב-2012.

[39] אורלי אלמגור לוטן, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "אלימות כלפי נשים – ריכוז נתונים לשנת 2011", 24 בנובמבר 2011.

[40] מיכל חנוך אחדות, מפקחת ארצית בתחום אלימות במשפחה, השירות לרווחת הפרט והמשפחה, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, שיחת טלפון, 18 בנובמבר 2015.

בדירות של"ב מקבלים הגברים המורחקים קורת גג ומזון, וכן טיפול פרטני וקבוצתי על-ידי עובדים סוציאליים מומחים לטיפול באלימות נגד נשים. השהייה בדירות היא לכל תקופת ההרחקה, ובמקרים מתאימים אף לתקופה ארוכה יותר, אולם לא יותר מחצי שנה. זמן השהייה המקובל הוא לרוב ארבעה חודשים.

על פי נתוני משרד הרווחה, בשנת 2014 התקבלו 90 פניות לתוכניות השונות בדירת של"ב. כ-10% מכלל המועמדים לא מתקבלים מסיבות שונות של אי התאמה.

<u>טיפול באמצעות שירות המבחן למבוגרים</u>

שירות המבחן למבוגרים מטפל בגברים אלימים כלפי בנות זוגם במספר דרכים ובהם:

א. **אבחון וכתיבת תסקירים לבתי משפט ומערכת אכיפת החוק** אשר כוללים, בין היתר, התייחסות למצבם הפסיכו-סוציאלי של הגברים והערכת הסיכון שהם מהווים **וביצוע צווים על פי החלטת בית-משפט** ובכלל זה צווי מבחן וצווי פיקוח מאסר.[41] **בשנת 2014 הגיעו לשירות המבחן למבוגרים כ-3,500 הפניות בגין אלימות זוגית**. כמו כן, **בשירות המבחן מטופלים בממוצע 1,500 גברים בשנה במסגרת צווי מבחן וצווי פיקוח בגין עבירות אלימות כלפי בנות זוג**.

א. קבוצות טיפוליות ייעודיות לגברים אלימים כלפי בנות זוגם – בכל שנה פועלות בממוצע כ-25 קבוצות טיפוליות לגברים אלימים כלפי בנות זוגם. **במהלך שנת 2014 השתתפו 356 מטופלים.**

ב. **<u>"בית-נעם" – בית טיפולי לגברים אלימים כלפי בנות זוגם</u>** - מופעל על-ידי עמותת "בית-נעם", והוא מקבל תקציב, פיקוח וליווי מקצועי של שירות המבחן למבוגרים במשרד הרווחה. הבית הטיפולי נמצא במרכז הארץ ונותן מענה לעד 80 גברים במהלך שנה. במסגרת הבית הטיפולי שלושה מסלולים: הוסטל, מרכז יום ומסלול משולב.

7.2. תקיפה מינית

7.2.1. טיפול בנפגעי תקיפה מינית

משרד הרווחה והשירותים החברתיים מעניק לנפגעי תקיפה מינית סיוע במספר מישורים החל ממתן סיוע תמיכה ראשונית לנפגעים, בין היתר, באמצעות מרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית וכן טיפול ארוך טווח, בין היתר, באמצעות מרכזים רב תחומיים אזוריים. להלן יפורט אודות הטיפול בנפגעי ונפגעות תקיפה מינית.

<u>מרכזים אזוריים לסיוע לנפגעי תקיפה מינית</u>: המרכזים לנפגעי תקיפה מינית נותנים שירותי קו חירום ותמיכה ראשונית לנפגעים, וכן ליווי, תיווך והפניה לגורמים ולשירותים אחרים בקהילה. **בארץ פועלים 11 מרכזים לנפגעי תקיפה מינית, והם מופעלים על-ידי עמותות בסיוע משרד הרווחה והשירותים החברתיים**. תשעה מן המרכזים מאוגדים באיגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית אשר יפורטו בהמשך המסמך. לדברי המשרד, **בשנת 2014 הגיעו למרכזים 9,240 פניות.** להלן תוצג התפלגות הפניות לפי מרכזים:

---

[41] **צו מבחן** מהווה חלופות לעונש המוטלות על ידי בית המשפט לצד ענישה נוספת או במקומה. מטרתו של צו מבחן היא להתוות דרכי שיקום ולפקח על התקדמותן. משך הצו נקבע על ידי בית המשפט, בין 6 חודשים ל -3 שנים, כפי שנקבע בחוק. במסגרת ביצוע הצו, משולב מי שלגביו הוצא הצו בתוכנית שיקומית/טיפולית המותאמת לו. **צווי פיקוח מעצר** – צו פיקוח מוטל על הנאשם במסגרת שחרור לחלופת מעצר וכחלק מתנאי השחרור, ומטרתו לפקח עליו בתקופת שחרורו בערובה ובתנאים, לסייע לו בהתמודדותו ובהתמודדות משפחתו עם השלכות מעצרו, ולעזור לו בהליכי השיקום. משך הצו לפיקוח מעצר הנו שישה חודשים עם אפשרות להארכה על ידי בית משפט. מתוך: משרד הרווחה והשירותים החברתיים, סקירת השירותים החברתיים 2013,"מבוגרים המעורבים בהליכים פליליים", תאריך כניסה: 19 בנובמבר 2015.

לוח מס' 12: פניות למרכזים לסיוע לנפגעי תקיפה מינית לפי מרכז, 2014

מרכז סיוע	מספר פניות
תל אביב	3,237
ירושלים	1,222
ירושלים-לנשים דתיות	403
חיפה	948
רעננה ("השרון")	846
באר שבע ("מסל"ן")	1,135
רחובות ("תאיר")	435
נצרת	313
קריית שמונה	320
"אלסיוואר" בחיפה	310
אילת	71
סה"כ פניות	**9,240**

מרכזים רב תחומיים אזוריים לטיפול בנפגעות תקיפה מינית: **כיום מפעיל משרד הרווחה חמישה מרכזים ברחבי הארץ**: ירושלים, ראשון לציון, באר שבע, חיפה ונצרת לאוכלוסייה הערבית. מרכזים אלו נועדו לתת טיפול נפשי ארוך טווח לנפגעות תקיפה מינית אשר כוללים טיפול פרטני וטיפול קבוצתי. בנוסף, בראשון-לציון ובחיפה קיימות עבור אוכלוסייה זו גם תכניות של מרכז יום ושיקום תעסוקתי. וכן, בראשון לציון יש גם דירת מעבר לנפגעות תקיפה מינית. כמו כן, במסגרת המרכזים הוקמו ארבע יחידות ייעודיות לגברים נפגעי תקיפה מינית. **בשנת 2014 טיפלו המרכזים ב-691 מטופלות**. להלן פירוט המטופלות בשנת 2014 לפי מרכז:

לוח מס' 13: מטופלות במרכזים רב תחומיים לטיפול בנפגעות תקיפה מינית לפי מרכז, 2014

מרכז טיפולי	מספר מטופלות
חיפה	126
ראשון לציון	147
ירושלים	140
באר שבע	158
נצרת	120
סה"כ מטופלות	**691**

יחידות קטנות לטיפול בנפגעות תקיפה מינית

היחידות הקטנות לטיפול בנפגעות תקיפה מינית התחילו לפעלו במחצית השנייה של 2013 מתוך מטרה להנגיש את הטיפול לנפגעות תקיפה מינית תוך פיתוח מענים לאוכלוסיות מיוחדות. היחידות פועלות ברשויות השונות במסגרת המחלקות לשירותים חברתיים. **כיום פועלות 12 יחידות לטיפול בנפגעות תקיפה מינית, מתוכן שתי יחידות מיועדות למגזר החרדי, בבני ברק ובביתר עלית.** יחידה נוספת המיועדת למגזר הערבי, בטירה, נמצאת בשלבי הקמה. [42]. **בשנת 2014 טיפלו היחידות ב-90 מטופלות.**

"בית אמיתי"

קהילה טיפולית פתוחה לנערות וצעירות נפגעות תקיפה מינית, אשר מטרתה לאפשר לנערות לחוות חוויה מתקנת בתוך יחסים וקשרים מכבדים ומגנים. הקהילה הטיפולית ממוקמת בתל אביב ומיועדת לנערות וצעירות עד גיל 25. המסגרת פועלת כמיזם משותף של משרד הרווחה ועמותת על"ם לנוער בסיכון. **בשנת 2014 טופלו במסגרת כ-40 צעירות בטווח הגילאים 18-25.**

מעונות חסות הנוער

במרבית מעונות החסות המיועדים לנערות, מופעלות תכניות העוסקות בפגיעה המינית. התוכניות מתקיימות הן בתוך המעונות והן, במידה ונדרשת התערבות חיצונית, באמצעות טיפול מחוץ למעון. **בשנת 2014, שהו במעונות החסות 636 נערות שהן 38% מכלל בני הנוער במעונות החסות. 88% מהנערות במעונות החסות הופנו אליהם בשל תקיפות על רקע מיני, כאשר 35% נערות הופנו בשל גילוי עריות.**

על פי משרד הרווחה והשירותים החברתיים **אחד הקשיים העיקריים** כיום **בטיפול בנפגעות אלימות מינית** הוא הטאבו הקיים על עניין החשיפה והגילוי ולא על עצם המעשה. קרי, לפי משרד הרווחה נשים עדיין חוששות מחשיפת הנעשה להן, חשש המתעצם כאשר מדובר בחברות סגורות. לדברי המשרד, פיתוח של שירותים מותאמי תרבות יכול לחולל שינוי הן ברמת הפרט והן ברמת הקהילה ולכן המשרד "חותר להמשך פיתוח שירותים ייחודיים למגזרים השונים".

7.2.2. טיפול בעבריינים מין

הטיפול הקהילתי בעבריינים מין נתון באחריות שירות המבחן למבוגרים ושירות המבחן לנוער, בהתאם לגיל הפוגע. **שירות המבחן למבוגרים קיבל בשנת 2014 820 הפניות של מבוגרים בגין עבירות מין.** לא התקבלו נתונים אודות מספר בני הנוער המופנים מדי שנה לשירות המבחן לנוער. הטיפול בתחום כולל, בין היתר, את הפעולות האלה:

קבוצות טיפוליות וטיפול פרטני במסגרת שירות המבחן למבוגרים: בשנת 2014 התקיימו בשירות המבחן למבוגרים 18 קבוצות בהן השתתפו 180 עבריינים מין. בנוסף, כ-100 עבריינים מין נוספים היו בטיפול פרטני אצל קציני מבחן שהם מטפלים ייעודיים.

מרכזים למתן טיפול ייעודי – במהלך שנת 2014 החלו לפעול 7 מרכזים אשר קולטים עבריינים מין (גם כאלה שהינם בעלי אפיונים וצרכים ייחודיים) לצורך טיפול קבוצתי או פרטני בקהילה. מרכזים אלה ערוכים לקלוט כ - 200 מטופלים.

[42] היחידות פועלות ברשויות הבאות: אילת, טבריה, חדרה, נתניה, כפר סבא, בת ים, לוד, רמלה, בית שמש ואשדוד. למגזר החרדי יחידות בבני ברק ובביתר עלית.

מודל על רצף השיקום – מודל זה כולל מספר מסגרות ובהם: 1. מסגרת חוץ ביתית הפועלת 24 שעות ביממה, כל השבוע ונותנת טיפול אינטנסיבי לעבריינים מין בעלי מסוכנות בינונית ומעלה; 2. מרכז יום הפועל בשעות היום ובשעות אחר הצהריים; 3. קבוצות טיפוליות ברמות אינטנסיביות שונות; 4. טיפול תרופתי להפחתת הדחף המיני. כמו כן, בסיום התהליך מתקיים מעקב לשימור ומעקב תוצאות תכנית השיקום. על-פי משרד הרווחה כ-150 עבריינים מין מיועדים להשתלב במודל זה, מתוכם 24 במסגרת החוץ ביתית והיתר בשלבים השונים של המודל. כל שלבי המודל, מלבד המסגרת החוץ ביתית החלו לפעול במהלך שנת 2014. המסגרת החוץ ביתית החלה לפעול במהלך החודש האחרון (אוקטובר 2015).

טיפול קבוצתי בנוער פוגע מינית במסגרת שירות המבחן לנוער: התוכנית לטיפול קבוצתי פועלת למעלה מעשור ומופעלת כיום בשיתוף עם רשות חסות הנוער ועמותת על"ם. **בשנת 2014 פעלו 25 קבוצות בפריסה ארצית הנותנות מענה לקטינים הנמצאים בצווי בית משפט בקהילה ובמעונות הנעולים.** הקטינים נמצאים בתוכנית בהתאם להמלצת קצין המבחן לנוער לבית משפט ועל פי ההחלטה השיפוטית שהתקבלה בעקבות המלצתו.

בנוסף לתוכניות המפורטות לעיל, המשרד פועל בנושא אלימות במשפחה ותקיפה מינית בהיבטים נוספים דוגמת כתיבת תסקירים בנוגע לצווי הגנה שהוצאו במסגרת חוק למניעת אלימות במשפחה וביחידות הסיוע שליד בתי-המשפט לענייני משפחה ובתי הדין הרבניים. כמו כן, המשרד שותף לוועדות שונות בנושא לדוגמה תת-הוועדה לאלימות במשפחה עליה יורחב בהמשך, ועדות אלימות במשפחה וגילוי עריות בשיתוף בתי-הסוהר וועדות להערכת מסוכנות בשיתוף משרד הבריאות.

7.3. תקציב פעילויות ותכניות המשרד בנושא אלימות נגד נשים[43]

על-פי נתוני משרד הרווחה סך תקציב המשרד לשנת 2015 עבור כלל הפעילויות והתוכניות בנושא אלימות במשפחה ותקיפה מינית הוא 55,535 מיליון ש"ח. יודגש כי הנתונים מתייחסים רק לתקציב המשרד ולא לתקציביים חיצוניים הניתנים להפעלת הפרויקטים. לוח 14 מציג את פירוט התקציב כפי שהתקבל מהמשרד.

לוח מס' 14 – תקציב משרד הרווחה והשירותים החברתיים בנושא אלימות במשפחה ותקיפה מינית, במיליון ש"ח, 2015

שירות	תחום	תקציב	הערות
שירות המבחן למבוגרים	תחום אלימות זוגית	2.7	להפעלת "בית נועם" ודירת השל"ב
	תחום עבריינות מין	3.5	עבור ביצוע הערכות מסוכנות
	מרכז יום לטיפול בעבריייני מין	1	
שירות נוער, צעירים וצעירות	מרכזי סיוע	6	
	מרכזים רב תחומיים אזוריים	6.5	
	בית אמיתי	0.185	
השירות לרווחת הפרט והמשפחה	מקלטים ודירות מעבר	18	
	המרכזים למניעה וטיפול באלימות במשפחה	14.5	
	דירת של"ב	1	
שירות מבחן לנוער וחסות נוער	קבוצות טיפוליות בקטינים פוגעים מינית	2.15	
סה"כ		55.535	

8. תת-וועדה לאלימות במשפחה

בחודש ספטמבר 2014 התקיים דיון בנושא האלימות במשפחה בהשתתפות השר לביטחון הפנים, שר הרווחה והשירותים החברתיים, מנכ"לי שני המשרדים, חברת הכנסת עליזה לביא (יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי דאז) והגברת ורד סוויד, מנהלת הרשות לקידום מעמד האישה במשרד ראש הממשלה. **בדיון הוחלט על הקמת תת-וועדה לאלימות במשפחה**. על פי ההחלטה, תת-הוועדה תכלול בין היתר נציגים ממשרד הרווחה ומהמשרד לביטחון פנים ויעמוד בראשה מר אליעזר רוזנבאום, המשנה למנכ"ל המשרד לביטחון פנים. בהודעה על הקמת תת-הוועדה נכתב כי **"הוועדה תמפה את כלל נקודות החולשה במשרדים והגופים העוסקים בטיפול בנושא ותציג תכנית עבודה משותפת לכלל הגורמים, תוך איגום משאבים והקצאת האמצעים**

[43] ענת שגב, עו"ס, מרכזת הקשר כנסת-ממשלה, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, מכתב באמצעות דואל, 18 בנובמבר 2015.

הנדרשים".[44] בתשובת המשרד לביטחון פנים למרכז המחקר והמידע של הכנסת נמסר כי תת-הוועדה לאלימות במשפחה הוקמה והיא כוללת נציגים קבועים ממשרדי הממשלה באים: המשרד לביטחון פנים וגופיו – משטרת ישראל ושירות בתי-הסוהר; משרד הרווחה והשירותים החברתיים; משרד ראש הממשלה –הרשות לקידום מעמד האישה; משרד הבריאות; משרד החינוך; משרד העלייה והקליטה ומשרד המשפטים. כמו כן, בתשובת המשרד נכתב כי תת-הוועדה זימנה גורמים נוספים שעוסקים בנושא וקיבלה ניירות עמדה. **תת-הוועדה קיימה 17 מפגשים** בהם עסקה, בין היתר, ביחסי הגומלין בין המשרדים השונים, בהתמודדות מדינות שונות עם הנושא ובעיקרי ההמלצות של ועדות קודמות אשר פעלו בנושא. בחודש יולי 2015 התקיים דיון בוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בו הוצגו מסקנות הביניים של תת-הוועדה. בין מסקנות הביניים שהוצגו עלה כי **תת-הוועדה מצאה פערים מרכזיים בהיבטים הבאים: זרימת מידע ושיתוף פעולה, סל השירותים למשפחות המצויות במעגל האלימות במשפחה וקושי בהתאמה לקבוצות האוכלוסייה השונות** וכי יש לפעול בנושאים הללו. בסיכום הדיון, יושבת ראש הוועדה, ח"כ עאידה תומא סלימאן, ביקשה לדעת כיצד מתכוונת תת-הוועדה לפעול בנושאים האמורים ודרשה כי המסקנות הסופיות של תת-הוועדה יוצגו בסוף חודש אוקטובר.[45] **על-פי המשרד, המלצות תת-הוועדה הוגשו להנהלת המשרד לביטחון פנים ולהנהלת משרד הרווחה והשירותים החברתיים ומתוכנן להציגם ב-23 בנובמבר 2015 בוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי של הכנסת.**[46]

---

[44] למידע נוסף ראו: המשרד לביטחון פנים, דיון שרים בנושא – סוגיות אלימות במשפחה, 14 בספטמבר 2014, תאריך כניסה: 21 בספטמבר 2014; הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, פרוטוקול מס' 105, "אלימות במשפחה ורצח נשים- חשיבה מחודשת והקמת תת- ועדה לאלימות במשפחה בוועדת השרים למאבק באלימות, בראשות המשנה למנכ"ל המשרד לביטחון פנים", 22 בספטמבר 2014.

[45] הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, פרוטוקול מס' 11, "1. ממצאי ביניים – דיווח תת הוועדה למניעת אלימות במשפחה; 2. כשלים ביכולת להגן על נשים וילדיהן מפני איומים של בן זוגן לשעבר", 13 ביולי 2015.

[46] אליעזר רוזנבאום, המשנה למנהל הכללי, המשרד לביטחון פנים, מכתב באמצעות דואל, 18 בנובמבר 2015.